

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 -50- 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ **È È** **κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (αριθ.2)**

(Προσφυγή αριθ. 50914/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

28 Μαΐου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση **È È** **κατά Ελλάδας (αριθ.2),**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens,
Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 7 Μαΐου 2009,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 50914/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο **È È** («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 13 Δεκεμβρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Α. Καλουτσάκη, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Μ. Απέσσο, σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Τρέκλη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 2 Απριλίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1953 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Στις 5 Δεκεμβρίου 1996, ο Ν.Σ. κατέθεσε μήνυση σε βάρος του προσφεύγοντος για πλαστογραφία, συκοφαντική δυσφήμιση και ψευδή καταμήνυση.

6. Στις 27 Νοεμβρίου 1997, επιδόθηκε στον προσφεύγοντα κλήση να παρουσιαστεί ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών.

7. Στις 5 Νοεμβρίου 1998, ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή κατά της παραπομπής του στο ακροατήριο. Ζήτησε από τον Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών να εισάγει την υπόθεση ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών.

8. Στις 10 Νοεμβρίου 1998, ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών έκανε δεκτή την προσφυγή που άσκησε ο προσφεύγων και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών (πράξη αριθ. 696/1998).

9. Στις 6 Απριλίου 1999, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών ανέστειλε τη διαδικασία σε βάρος του προσφεύγοντος μέχρι την έκδοση απόφασης επί συναφούς υπόθεσης στην οποία ήταν κατηγορούμενος ο Ν.Σ. (απόφαση αριθ. 2082/1999).

10. Στις 10 Φεβρουαρίου 2003, επιδόθηκε στον προσφεύγοντα κλήση να παρουσιαστεί ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών μέσα στα πλαίσια της επίδικης υπόθεσης.

11. Στις 13 Μαΐου 2003 έλαβε χώρα η συζήτηση ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών. Το εν λόγω δικαστήριο έκανε δεκτή μία ένσταση που προέβαλε ο προσφεύγων και κήρυξε άκυρη τη συζήτηση.

12. Στις 16 Ιουνίου 2003, μία νέα κλήση για να παρουσιαστεί ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών επιδόθηκε στον προσφεύγοντα.

13. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2003, το Πλημμελειοδικείο Αθηνών καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ποινή κάθειρξης δεκατριών μηνών για πλαστογραφία, συκοφαντική δυσφήμιση και ψευδή καταμήνυση (απόφαση αριθ. 60900/2003).

14. Σε μία ημερομηνία που δε διευκρινίζεται, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αριθ. 60900/2003.

15. Στις 26 Ιουλίου 2004, το Εφετείο Αθηνών μείωσε την επιβληθείσα ποινή σε εννέα μήνες κάθειρξη με αναστολή (απόφαση αριθ. 7241/2004).

16. Στις 13 Σεπτεμβρίου 2004, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 7241/2004.

17. Στις 8 Ιουνίου 2006, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτησή του (απόφαση αριθ. 1400/2006). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 30 Ιουνίου 2006.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας». Επιπλέον, παραπονεείται για το δίκαιο της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι αυτά, και ιδίως ο Άρειος Πάγος, δεν ήταν ούτε ανεξάρτητα ούτε αμερόληπτα. Υποστηρίζει επίσης ότι η αξιολόγηση των αποδείξεων παρουσίαζε σφάλματα και ότι οι επίδικες αποφάσεις δεν ήταν επαρκώς αιτιολογημένες. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, τα εφαρμοστέα τμήματα του οποίου έχουν ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

A. Επί της αιτίασης της ελκόμενης από τη διάρκεια της διαδικασίας

19. Η επίδικη διαδικασία άρχισε στις 27 Νοεμβρίου 1997, ημερομηνία κατά την οποία επιδόθηκε στον προσφεύγοντα η κλήση να παρουσιαστεί ενώπιον του Πλημμελειοδικείου Αθηνών, και περατώθηκε στις 8 Ιουνίου 2006, με την απόφαση αριθ. 1400/2006 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε επομένως οκτώ χρόνια και περισσότερο από έξι μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

1. Επί του παραδεκτού

20. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

2. Επί της ουσίας

21. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν υπερβολική και ότι οι αρμόδιες δικαστικές αρχές ενήργησαν με ταχύτητα.

22. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

23. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε *Δαλίδης κατά Ελλάδας*, αριθ. 26763/04, §§ 12-16, 21 Σεπτεμβρίου 2006).

24. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας ήταν υπερβολική και δεν συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

B. Επί της αιτίασης της ελκόμενης από το δίκαιο της διαδικασίας

Επί του παραδεκτού

25. Σε ό,τι αφορά την αιτίαση την ελκόμενη από την έλλειψη αμεροληψίας και ανεξαρτησίας των επιληφθέντων δικαστηρίων, το Δικαστήριο σημειώνει ότι από το φάκελο δεν προκύπτει ότι ο προσφεύγων προέβαλε ενώπιον του Αρείου Πάγου τον ισχυρισμό περί έλλειψης αμεροληψίας και ανεξαρτησίας ούτε του ανώτατου εθνικού δικαστηρίου ούτε των κατώτερων δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, δεν επέστησε την προσοχή του ανώτατου δικαστηρίου επί του σημείου για το οποίο προσφεύγει επί του παρόντος ενώπιον του Δικαστηρίου και συνεπώς δεν εξάντλησε εγκύρως τα εθνικά ένδικα μέσα που έθετε στη διάθεσή του το ελληνικό δίκαιο.

Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

26. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά την αιτίαση την ελκόμενη από τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά δικαστήρια εξέτασαν τις αποδείξεις, το Δικαστήριο

υπενθυμίζει ότι η διεξαγωγή αυτών υπάγεται καταρχήν στους κανόνες του εθνικού δικαίου και ότι είναι κατά κύριο λόγο ευθύνη των εθνικών δικαστηρίων να αξιολογούν τα στοιχεία που έχουν συλλέξει τα ίδια, εκτός εάν υπάρχει σαφής ένδειξη αυθαιρεσίας. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα που φέρονται να έχουν διαπραχθεί από ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που αυτά θα μπορούσαν να έχουν θίξει τα προστατευόμενα από την Σύμβαση δικαιώματα και ελευθερίες (*Garcia Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], αριθ. 30544/96, § 28, CEDH 1999-I). Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στην διεξαγωγή της διαδικασίας, η οποία φαίνεται ότι τήρησε την αρχή της αντιμωλία συζήτησης και στη διάρκεια της οποίας ο προσφεύγων είχε την δυνατότητα να παρουσιάσει όλα τα επιχειρήματα για την υπεράσπιση της υπόθεσής του. Επιπλέον, οι επίδικες αποφάσεις ήταν επαρκώς αιτιολογημένες.

Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

27. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

28. Ο προσφεύγων αξιώνει 36.600 ευρώ συνολικά για την υλική ζημία και ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη λόγω του επικαλούμενου μη δίκαιου χαρακτήρα της διαδικασίας.

29. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι αυτό το ποσό δεν έχει αιτιώδη συνάφεια με τη διαπιστωθείσα παραβίαση. Υποστηρίζει επιπλέον ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της διάρκειας της επίδικης διαδικασίας. Εναλλακτικά,

υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 2.000 ευρώ.

30. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος του ενδιαφερόμενου να εκδικασθεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη ο προσφεύγων. Πρέπει επομένως να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών του. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, η οποία δεν αντισταθμίζεται επαρκώς από την διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 4.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Εξοδα και δικαστική δαπάνη

31. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 6.000 ευρώ συνολικά για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο ή απόδειξη αμοιβής.

32. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος για την αιτία αυτή είναι υπερβολικές και μη αιτιολογημένες.

33. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

34. Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διάρκεια μιας διαδικασίας μπορούσε να επιφέρει μία αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντος ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι πρέπει επομένως τούτο να ληφθεί υπόψη (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Carriano κατά Ιταλίας*, 25 Ιουνίου 1987, § 37, série A no. 119). Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει εν προκειμένω δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο όσον αφορά τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των επιληφθέντων δικαστηρίων. Πρέπει επομένως να απορριφθούν οι αξιώσεις του για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

35. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 4.000 (τέσσερις χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 28 Μαΐου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 23 Ιουνίου 2009

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετροτσόπουλος